

Bevarandeplan Natura 2000

(enligt 17 § förordningen om Områdesskydd; 1998:1252)

STUBBA EKHAGE, Motala kommun, Östergötlands län

Innehållsförteckning:

Bevarandesyfte/ -mål.....	1
Beskrivning	2
Beskrivning av arter/livsmiljöer.....	2
Bevarandeåtgärder - med tidplan	3
Bevarandestatus idag.....	3
Uppföljning av bevarandemålen	4
Kartor	4
Referenser.....	4

Natura 2000-område Stubba ekhage **Totalareal** 5,6 ha

Natura 2000-kod SE0230278

Fastställd av Länsstyrelsen 2003-04-16

Områdestyp; status

pSCI-område enligt Art- och habitatdirektivet; Regeringsgodkänt

Ägandeförhållanden Privat

Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

*) = Prioriterad art eller naturtyp

9070 Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ **Areal** 5,6 ha

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Inga noterade

Ingående arter enligt fågeldirektivet

Inga noterade

Bevarandesyfte/ -mål

Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ:

- Området skall bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till de grova och gamla träden. Detta genom återkommande skötsel i form av bete- och röjningar i området.
- De arter som är knutna till dessa gamla och grova träd skall fortleva på lång sikt och helst öka i populationsstorlek och utbredning.
- Antalet gamla och ihåliga träd, främst ek, skall vara konstant eller öka i framtiden inom området, men även i närliggande områden. Arealen av ekmarker får ej minska från nuvarande 5,6 ha i Stubba ekhage.

Beskrivning

Norr om sjön Boren i Motala kommun finns Stubba ekhage. I denna del av Östergötland är det ovanligt med områden med äldre ek. Gården lilla Stubba är belägen ca 2 km NO om Kristbergs kyrka. I ett öppet jordbrukslandskap breder en ekhage ut sig strax söder om gården. Ekhagen har en central moränhöjd där rundade berghällar går i dagen. Enstaka större spridda block ger en kontrastfull karaktär åt de i övrigt mjukt kuperade delarna av hagen. Ett 15-tal ekar i dimensionerna över en meter i brösthöjdsdiameter finns i hagen tillsammans med yngre generationer av ek och enstaka granar och björkar. Beståndet är nyckelbiotopklassat i Skogsvårdsorganisationens inventering av skog. Hos den äldre generationen ek påträffades svavelticka på ekstammarna och antyder att håligheter i stammarna är på väg att utvecklas. I objektet är skogsduva (VU) observerad vilket tyder på att här redan finns boplatser i form av ihåliga stammar. Enstaka ekar med grov skorp bark finns i beståndet och påvisar att träden utvecklats under en lång tidsperiod. På dessa ekar är flera rödlistade lavar noterade, bl a blyertslav och gul dropplav (NT). Den yngre generationen av ek är i dimensionerna 5-6 dm i brösthöjd och står främst i den östra delen av hagen. I den södra delen av hagen finns ett gallrat bestånd med björk och asp. Buskskiktet är glest och utspritt i hela området och består av enbuskar, nyponbuskage och tuktade unga hasselbuskar. Betestrycket är bra till medelgott i hagen, som till stora delar hyser ett trivialiserat fältskikt med omväxlande dominerande inslag av tuvtåtel, hallon, brännässla, älggräs, liljekonvalj, rödven, midsommarblomster och hundkex. Den sk hagmarksfloran med ljus- och hävdberoende växter finns glest spridd i hagen med inslag av gökärt, nattviol, solvända, slättergubbe, jungfru Marie nycklar, blåklocka, bockrot, ängsvädd, prästkrage, smultron och brudbröd. Dock finns en stark koncentration i den södra kanten vid höjdryggen av området. Denna yta är helt täckt av växter som tyder på tidigare slättermark, bl a , nattviol, solvända, slättergubbe, jungfru Marie nycklar, ängsvädd och prästkrage. Hagens fältskikt lider till viss del även av beskuggning med fläckvis upplösning av grässvålen som resultat.

Beskrivning av arter/livsmiljöer

Trädklädda betesmarker är en naturtyp som kan delas i två undergrupper, hagmarker med ett glest trädskikt av främst ek eller björk, samt betad skog där barrträd kan vara dominerande. Till trädklädda betesmarker är en mängd arter från olika organismgrupper knutna, främst kärleväxter, svampar, lavar och insekter. Lavar och insekter är särskilt viktiga i ekhagar. För gynnsam bevarandestatus gäller:

- Vidkroniga träd, samt till dem knutna karaktärsarter, typiska arter och hotade arter av främst insekter och lavar, måste ha ljus och värme.
- Fältskiktet behöver också ljus för att inte grässvålen ska luckras upp och arterna utkonkurreras av skuggtåliga arter.
- Ett visst försiktigt uttag av yngre eller medelålders träd kan därför krävas, men det även viktigt med rekrytering av nya potentiella jätteträd.
- Äldre och/eller grova träd ska alltid lämnas kvar.
- Nyrekrytering av hagmarksträd i angränsande marker.
- Kontinuerligt tillskott av död ved är en förutsättning för många trädlevande svampar och insekter.

Hotbild - vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ:

- Minskad hävd på grund av färre antal betesdjur gör att området snabbt kan växa igen.
- Gödning, samt läckage av bekämpningsmedel och gödning från omkringliggande jordbruksmarker.
- Stödutfodring och vinterbete med eutrofiering och utarmning av floran som följd.
- Graninvandring i lövträdsbärande hagmarker.
- Avverkning av grova träd och kommande ersättningsträd.

Bevarandeåtgärder - med tidplan

Gällande regler

- Enligt 7 kap 28§ MB krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett naturområde som har förtecknats enligt 27§. Detta gäller verksamheter eller åtgärder så väl inom som utanför Natura 2000-området. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman/är nödvändiga för skötsel och förvaltning av området.

Miljöstöd är en lämplig bevarandeåtgärd för området i dagsläget.

Bevarandestatus idag

Hagmarker med främst ek är en karaktärsbiotop för södra och sydöstra delen av Sverige. Östergötland har ett stort ansvar tillsammans med bl.a. Kalmar-, Blekinge-, Kronobergs-, Södermanlands-, och Stockholms län. Ekshagmarker med jätteekar är också en viktig biotop för habitatdirektivarterna läderbagge och hålträdsklockkrypare. Historiskt sett har andelen trädklädda betesmarker minskat till en bråkdel de senaste 100-200 åren. De gamla inägomarkerna har odlats upp och utmarkerna växt igen eller planterats. Idag är nedlagda jordbruk och upphört bete det största hotet. Miljöstödet har förbättrat möjligheterna till lönsamhet för bete på naturbetesmarker, och förhindrat en stor del av fortsatt gödsling och igenplantering av hagmarker.

Stubba ekhage betas idag, vid bevarandeplansförfattandet gick 4 nötdjur i hagen. Detta ger ett lågt betestryck på den arealen. Det kommer upp en del sly och mindre artrik flora i fuktigare partier, dels pga en gallring, dels pga lågt betestryck. Ekarna har luft mellan sina kronor, däremot finns det få eller inga mindre ekar som kan bli ersättare till dagens jätteekar inom en snar framtid. Ersättningsträd måste avsättas i närliggande områden. Förslagsvis i den gallrade björkdelen i söder och om det är möjligt i den närliggande åkerremsan öster om området.

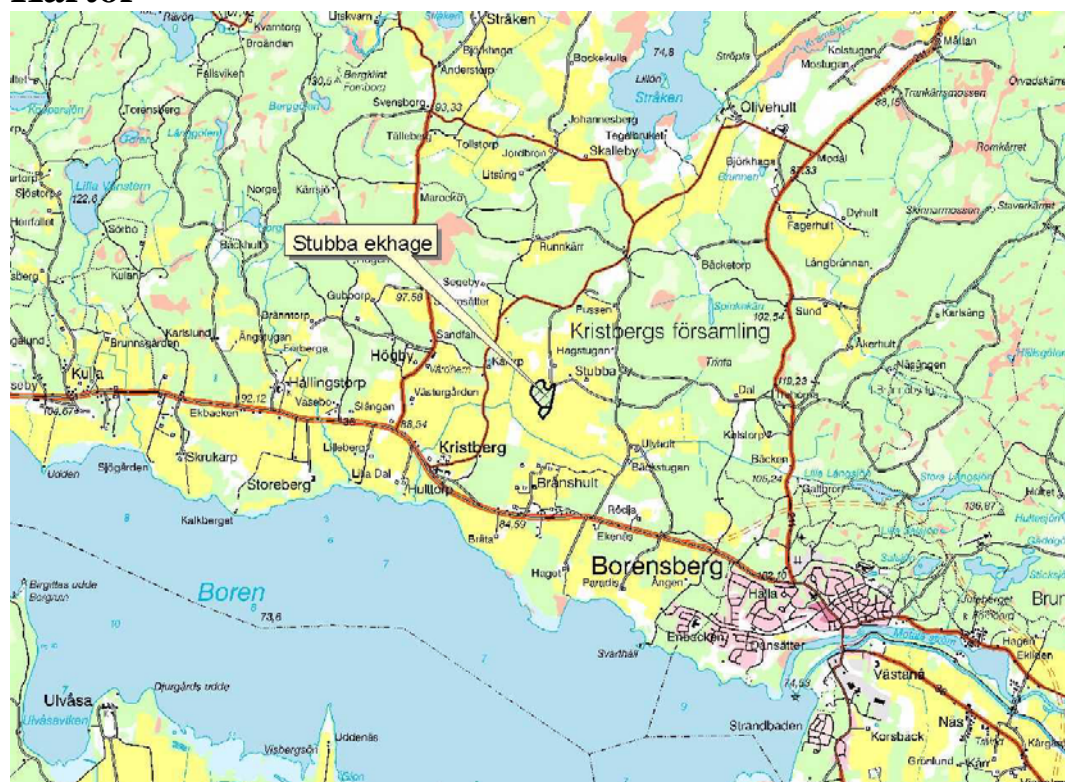
Uppföljning av bevarandemålen

För tillfället pågår ett nationellt projekt där metoder och arbetssätt anpassade för övervakning av Natura 2000 arbetas fram. Tillsviare ges här exempel och förslag på tänkbara uppföljningsmetoder och/eller parametrar.

Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ:

Fjärranalys för kontroll av bibehållen areal, dock inte kvalitetskontroll av hävden. Fältkontroll av hävd och igenväxningsgrad, (kan i förekommande fall göras i samband med miljöstödskontroller och individuella åtgärdsprogram.). Provrutor för att mäta diversitet av hävdgynnade kärlväxter. Mängden rödlistade arter och signalarter, både abundans och diversitet. Kvantitativa skattningar av mängden relevanta substrat (död ved av olika slag, jätteträd etc).

Kartor

1. Topografisk karta över Stubba ekhage.
© Lantmäteriet, 2000. Ur GSD-Geografisk Sverigedata, Dnr L2000/2620 E

Referenser

- [Länsstyrelsen Östergötlands webb](http://www.e.lst.se) (<http://www.e.lst.se>)
[Naturvårdsverkets webb](http://www.naturvardsverket.se) (<http://www.naturvardsverket.se>)
[Natura 2000-kartor](http://w3.vic-metria.nu/n2k/jsp/main.jsp) (<http://w3.vic-metria.nu/n2k/jsp/main.jsp>)

Motala kommuns naturvårdsprogram

Trädkarteringen i Östergötland

Vägledningsdokument arter och habitat från ArtDatabanken och Naturvårdsverket

Nyckelbiotopsinventeringen, Skogsvårdsstyrelsen Östra Götaland (område 8059302)